

Til
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V

2. september 2025

Anmodning fra Gudenåkomitéen om revision af Bekendtgørelse om ikke-erhvervsmæssig sejlads og anden færdsel på Gudenåen med sidevandløb og søer fra Tørring til Randers ("sejladsbekendtgørelsen for Gudenåsystemet")

GudenåSystemet rummer fantastisk natur med smalle å-forløb og store indskudte søer - og det bliver meget flittigt brugt. I Gudenåkomitéen følger vi udviklingen i vandsystemets rekreative anvendelse. Der er vigtigt at kunne komme ud i naturen og nyde den på en måde, så man samtidig passer på den.

Engang mødte man stort set kun traditionelle småfartøjer og motorbåde i Gudenåsystemet. I dag er billedet meget mere mangfoldigt. Der kommer nye fartøjstyper og nye ønsker ift. at anvende vandfladen. F.eks. er SUPs, windfoils og amfibiekøretøjer introduceret til systemet i de seneste år, og ønsket om at bruge vandet til ophold mere end til blot sejlads er begyndt at melde sig. Flydende campingvogne, sejlene badekar og hydrobikes er andre eksempler på, at fantasien heller ikke har grænser når det kommer til sejlads. Et godt fritidsliv er vigtigt, men naturen skal kunne holde til det.

I komitéen har vi en ambition om at gøre den motoriserede fritidssejlads på Gudenåen mere miljørigtig ved at blive fossilfri indenfor en årrække. Ambitionen er forelagt Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen. Det vil naturligvis tage tid at omstille havneanlæg og fartøjer hertil, og det skal der også være tid til af hensyn til brugerne. Men tiden er kommet til, at vi viser vejen, så udviklingen på vandvejen kan følge udviklingen på landevejen, hvor den grønne omstilling er i gang. Sejladsbekendtgørelsen for Gudenåsystemet pålægger imidlertid gudenåkommunerne at have registreringsordninger for fartøjer med motor, herunder elmotor. Lovgivningen ser ud til spærre for vores ambition om en grønnere Gudenå.

Vi kan ikke spå om fremtiden, og heller ikke om udviklingen i brugen af vandet. Men vi vil gerne have så gode kort på hånden så muligt. Bekendtgørelsen om færdsel mv. på Arresø indeholder fx flere reguleringsmuligheder end vores bekendtgørelse. Selv om der er forskel på ejerforholdene områderne imellem, ønsker vi lignede muligheder for at kunne passe på naturen, mens vi bruger den.

Samlet set foreslår vi derfor en revision af sejladsbekendtgørelsen for Gudenåsystemet, så lovgivningen på området bedre kan følge med udviklingen på området. Gudenåkomitéen stiller sig gerne til rådighed for en yderligere dialog om emnet.

Rune Kristensen - Gudenåkomitéens formand

Hvem er Gudenåkomitéen?

- Gudenåkomitéen er et tværkommunalt, politisk samarbejde om Gudenåens benyttelse, beskyttelse og klimatilpasning. Gudenåkomitéen har en rådgivende funktion for medlemskommunerne.
- Gudenåkomitéen har 8 medlemskommuner: Hedensted, Horsens, Skanderborg, Silkeborg, Viborg, Favrskov, Randers og Norddjurs Kommuner.

De 7 første kommuner herover dækker den sejlbare del af Gudenåsystemet og udgør kommunerne nævnt i [Bekendtgørelse om ikke-erhvervsmæssig sejlads og anden færdsel på Gudenåen med sidevandløb og søer fra Tørring til Randers](#)

- Gudenåkomitéen arbejder bl.a. for en koordineret, afbalanceret og sammenhængende indsats for rekreativ anvendelse og beskyttelse af natur og miljø i vandsystemet og de nære omgivende arealer
- Gudenåkomitéen følger udviklingen i den rekreative anvendelse af vandsystemet og de vandnære arealer, og vurderer mulighederne for at tilgodese de forskellige interesser i den rekreative anvendelse af områderne. Dette sker bl.a. via Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen, som nedsættes af Gudenåkomitéen.

Kontaktinformationer:

Rune Kristensen: Formand - Gudenåkomitéen
30 69 71 95 - rune.kristensen@silkeborg.dk

Morten Horsfeldt Jespersen: Sekretariatschef - Gudenåkomitéens Sekretariat
20 51 75 50 - mhj@silkeborg.dk

Majbritt Kjeldahl Lassen: Koordinator - Gudenåkomitéens Sekretariat
51 44 49 43 - makla@silkeborg.dk

Uddybende bilag til Gudenåkomitéens henvendelse til Miljøstyrelsen

Den rekreative udnyttelse af GudenåSystemet er i stadig udvikling. Der er hensyn at tage og mange interessenter at tage hensyn til i fremtidens rekreative GudenåSystem.

Dette bilag giver eksempler på emner, Gudenåkommunerne gerne vil i dialog med Miljøstyrelsen om, såfremt Miljøstyrelsen er positivt indstillet overfor en revision af sejladsbekendtgørelsen for GudenåSystemet. En mulig revision foreslås at have en lang interessentinddragelsesproces. Gudenåkomitéen arbejder helhedsorienteret og har til rådgivning på sejladsområdet nedsat Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen. Dette Brugerråd er et oplagt forum for en inddragelsesproces ifm. en mulig bekendtgørelsesrevision.

Hensyn til både naturen, brugerne og borgerne

[Bekendtgørelse om ikke-erhvervsmæssig sejlads og anden færdsel på Gudenåen med sidevandløb og søer fra Tørring til Randers](#) regulerer ikke-erhvervsmæssig sejlads og anden færdsel på Gudenåen med sidevandløb og på søer fra Tørring til Randers Bro mhp. at bevare områdets nationale og internationale betydning som naturområde og at bevare områdets rekreative værdier.

Hvis man ser på [Bekendtgørelsen om færdsel mv. på Arresø](#), omhandler dennes formålsparagraf tydeligere borgerhensyn, idet den har til formål 1) at beskytte naturværdierne i og omkring Arresø, 2) at sikre en rekreativ benyttelse af Arresø og dens bredarealer, der giver borgerne gode muligheder for et friluftsliv i harmoni med hinanden, floraen og faunaen, og 3) at sikre de landskabelige værdier på og omkring Arresø.

Afspilning af musik o.lign. ifm. sejlads/ophold på vandet giver gener i GudenåSystemet – ikke blot for dyrelivet, men for andre sejlende og beboere langs vandet.

Det ligger uden tvivl indenfor naturbeskyttelseslovens formål at fastsætte begrænsninger for at beskytte dyrelivet. Naturbeskyttelseslovens § 29 har dog ifølge forarbejderne også til formål bl.a. friluftsinteresser mv., jf. cirkulære 21/1986, afsnit 5.2.1.3: *"Naturfredningslovens formål er dels at beskytte naturen, dels at tilgodese befolkningens friluftsliv. I modsætning til i vandløbsloven indgår friluftslivets interesser således her som en del af formålet. Med hensyn til mulighederne for at regulere ikke-erhvervsmæssig sejlads efter naturfredningslovens § 60 a, stk. 2, er det ved vedtagelsen af denne paragraf udtrykkeligt pointeret, at der skal tages hensyn til beskyttelsesinteresser, fredningsinteresser, erhvervsinteresser og bredejernes særlige interesser. Bestemmelsen giver derfor baggrund for at gennemføre detaljerede bestemmelser, der omfatter f.eks. koncessionsordninger for kanoudlejning, kvoteordninger etc."*

Med hensyn til bredejerne var deres interesser en væsentlig grund til indførelsen i 1978 af § 60a i Naturfredningsloven, som er videreført ved naturbeskyttelseslovens § 29. Det kan på den baggrund samlet set cirkulæret diskuteres, om ikke også bredejere og andre sejlendes interesse i at færdes uden støj fra musik kan være saglige hensyn efter naturbeskyttelseslovens § 29. I så fald vil en passus om støj under færdsel og ophold på sejlads være relevant i sejladsbekendtgørelsen for GudenåSystemet, så man også kan tage hensyn til beboere ved vandet og brugere af vandet.

”Anden færdsel”

[Bekendtgørelse om ikke-erhvervsmæssig sejlads og anden færdsel på Gudenåen med sidevandløb og søer fra Tørring til Randers](#) indeholder i titlen formuleringen ”anden færdsel”, uden at ”anden færdsel” er nærmere defineret.

Er opankring/svaj = ”anden færdsel”? Da der på en enkelt geografisk lokalitet nævnes et opankringsforbud i sejladsbekendtgørelsen for GudenåSystemet, antages opankring at være et eksempel på anden færdsel.

Der er i Gudenåsystemet forespørgsler på muligheden for længerevarende opankring/svaj (fra uger - til halve år), hvor eksisterende og [nye fartøjstyper](#) kan fungere som flydende sommerhuse. For at undgå, at vandfladen benyttes som fritidsgrund efterlyses reguleringsmulighed af opankring/svaj i bekendtgørelsen.

Er svømning og badning = ”anden færdsel”? [Bekendtgørelsen om færdsel mv. på Arresø](#) giver mulighed for at regulere badning og dykning. Dvs. denne type aktivitet i vand må antages at være vurderet som ”færdsel” her.

Badning, svømning o.lign. er aktiviteter i vand, som sejladsbekendtgørelsen for Gudenåsystemet pt. ikke giver mulighed for at regulere, da det ikke nævnes. Vurderer Miljøstyrelsen, at aktiviteter i vandet som fx svømning ikke er ”anden færdsel” i GudenåSystemet ?

Er fiskeri = ”anden færdsel”? Sejladsbekendtgørelsen for Gudenåsystemet indeholder en fiskeriforbudszone ved Mågeåen. Deraf sluttes, at fiskeri fra båd vurderes at være ”anden færdsel”. Er sejladsbekendtgørelsen for Gudenåsystemet det korrekte sted at angive fiskeriregler?

Registreringsordningerne for motoriseret sejlads

Den politiske ambition er, at fossilfri sejlads er fremtiden i GudenåSystemet, både af hensyn til CO₂-udledningen, den mindskede mulighed for udledning af miljøfremmede stoffer til opgiverne og det lavere støjniveau til gavn for både dyr og mennesker. Nuværende bekendtgørelse fastholder i registreringsordningerne muligheden for at sejle på fossile brændstoffer, da elmotorer nævnes som en type af motor, der er tilladt. Heraf følger, at motorer, der ikke er elmotorer, også er tilladt.

Af hensyn til naturen ønskes motoriseret sejlads at skulle foregå så lidt miljø- og støjbelastende så muligt. Af hensyn til brugerne (etablering af anlæg osv.) ønskes en længerevarende udfasning af fossilbaseret sejlads.

Hastighedsbegrænsninger.

Hastighedsgrænser nævnes i såvel regulativer som sejladsbekendtgørelsen for Gudenåsystemet – og i bekendtgørelsen er der i §3 *stk. 3* desuden mulighed for at fastsætte flere.

En simplificering ønskes – så enten alle eller ingen fartgrænser nævnes i bekendtgørelsesteksten.

Tydelig mulighed for at kunne regulere fartøjstype samt aktivitet under sejlads/færd

Sejladsbekendtgørelsen for Gudenåsystemet giver pt. mulighed for at regulere størrelser på fartøjerne, men ikke på fartøjstyperne. Bekendtgørelsen bør tilpasses en ny virkelighed, hvor der kommer nye fartøjstyper til og nye ønsker om at anvende vandfladen til andet end traditionel sejlads.

- SUPs er et eksempel på en ny fartøjstype – et ikke-motoriseret håndkraftfremdrevet småfartøj, som adskiller sig fra anden håndkraftfremdrevne småfartøjer ved at føreren står i en opret position. Bekendtgørelsen har ikke denne fartøjstype med. Danmarks største SUP klub ligger i GudenåSystemet.

De øvrige opretstående sejladsaktiviteter i GudenåSystemet er pt. vinddrevne. Men mens denne vindfremdrevne aktivitet kan reguleres med nuværende bekendtgørelsestekst, kan SUP som et håndfremdrevet, ikke-motoriseret småfartøj anvendes uden påvirkningen af denne sejladsstype på naturen er kendt.

- En mulighed for at regulere fartøjstyper primært lavet til ophold og ikke til sejlads ønskes. Fx husbåde og lysthusbåde. Søfartsstyrelsen har imidlertid godkendt [lysthusbåden](#) som et fartøj – således vil man kunne registrere sin lysthusbåd, kaste anker i systemet, blive liggende og dermed anvende vandfladen som fritidsgrund.
- En mulighed for at regulere fartøjstyper m. anden ligestillet funktion end sejlads ønskes. Amfibiekøretøjer kan ikke nægtes at sejle i Gudenåsystemet, da de også fungerer som motorbåd og dermed kan registreres. Det vil være hensigtsmæssigt, at fartøjer er fartøjer og ikke andet pga. mulighed for udslip af miljøskadelige stoffer/påvirkning af naturen.
- En mulighed for at regulere færdsel på vand, hvor trækraften ikke stammer fra en båd men fra en motor på land via et kabel (en form for wakeboarding uden anlæg)

Mulighed for at indføre tidsbegrænsning for sejlads

Aht. bredejere og dyrelivet (fx odder, flagermus) ønskes en reguleringsmulighed af sejlads om natten.